

Sygn. akt III AUa 1952/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 czerwca 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Marek Borkiewicz
Sędziowie:	SSA Ewa Cyran (spr.) SSA Wiesława Stachowiak
Protokolant:	starszy inspektor sądowy Dorota Cieślík

po rozpoznaniu w dniu 10 czerwca 2014 r. w Poznaniu

sprawy z wniosku **E. S.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P.**

o wyrównanie emerytury

na skutek apelacji wnioskodawczynie E. S.

od wyroku Sądu Okręgowego w Koninie

z dnia 6 sierpnia 2013 r. sygn. akt III U 457/13

o d d a l a apelację.

SSA Wiesława Stachowiak	SSA Marek Borkiewicz	SSA Ewa Cyran (spr.)
-------------------------	----------------------	----------------------

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 25 marca 2013r. znak: (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P. odmówił uchylenia decyzji z 30 września 2011r. w części, w jakiej zawiesza ona, na podstawie art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych ustaw Dz.U. Nr 257 poz. 1726 oraz z 2011 nr 291 poz. 1707) w związku z art. 103a ustawy z 17 grudnia 1998r., o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, prawo do emerytury E. S. za okres od 1.10.2011 r. do 21.11.2012r..

W uzasadnieniu tej decyzji organ rentowy podniósł, że w oparciu o wyżej powołane przepisy zawiesił wnioskodawczynie prawo do wypłaty emerytury od dnia 1.10.2011r. Wyrokiem z dnia 13 listopada 2012r. K2/2012 Trybunał

Konstytucyjny uznał, że przepis art. 28 ustawy z dnia 16.12.2010r. w związku z art. 103a ustawy emerytalnej, w zakresie w jakim znajduje zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury przed dniem 1.01.2011 r. - bez konieczności rozwiązania stosunku pracy - za zgodny z Konstytucją. Wyrok ten został ogłoszony w Dzienniku Ustaw z 2012r. poz. 85. Organ rentowy podniósł, że Trybunał nie wskazał ani w wyroku, ani w jego uzasadnieniu innej daty utraty mocy prawnej tego przepisu. Tym samym zdaniem organu rentowego nie ma on zastosowania do przypadającego przed dniem 22.11.2012r. okresu zawieszenia emerytury na podstawie powołanego art. 28 ustawy z dnia 16.12.2010r..

Odwołanie od tej decyzji wniosła E. S., domagając się przyznania prawa do wypłaty zawieszzonego świadczenia za okres od 1.10.2011r. do 31.12.2012r. wraz z zaległymi odsetkami od każdej miesięcznej raty. Zdaniem odwołującej na skutek orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego należy przyjąć fikcję prawną, że przyczyna prawna wstrzymania wypłaty nigdy nie istniała.

Sąd Okręgowy w Koninie, Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z dnia 6 sierpnia 2013r. (sygn. akt: III U 457/13) oddalił odwołanie.

Podstawę rozstrzygnięcia Sądu I instancji stanowiły następujące ustalenia i rozważania.

E. S. urodzona (...) w dniu 12 listopada 2008r. złożyła wniosek o przyznanie jej emerytury.

Decyzją z dnia 28 listopada 2008r. organ rentowy przyznał odwołującej się prawo do emerytury na podstawie art. 29 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tj. Dz.U. Nr 39 z 2004 poz. 353 ze zm.), poczynając od 15 grudnia 2008r., tj. osiągnięcia wieku emerytalnego. Jednocześnie zawiesił wypłatę emerytury, bowiem odwołująca kontynuuje zatrudnienie. W decyzji tej organ rentowy nadto wskazał, że w celu podjęcia wypłaty emerytury należy przedłożyć świadectwo pracy lub zaświadczenie potwierdzające fakt rozwiązania stosunku pracy z każdym pracodawcą, na rzecz którego praca ta była wykonywana bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury.

Na wniosek odwołującej się z dnia 26.03.2009r. pozwany organ rentowy ponownie ustalił wysokość emerytury i wznowił wypłatę emerytury poczynając od 1.03.2009r. tj. od miesiąca w którym zgłoszono wniosek.

Decyzją z dnia 11 października 2011 r. pozwany wstrzymał odwołującej się wypłatę emerytury, poczynając od 1.10.2011r., z uwagi na kontynuację zatrudnienia.

W dniu 26 listopada 2012r. odwołująca się złożyła wniosek o wypłatę wstrzymanej emerytury od 1.10.2011r., zgodnie z orzeczeniem Trybunału Konstytucyjnego.

Decyzją z dnia 7.01.2013r. pozwany organ rentowy ponownie ustalił wysokość emerytury i podjął jej wypłatę od 22.11.2012r.

Zaskarżoną decyzją z 25.03.2013r. organ rentowy odmówił odwołującej się prawa do wypłaty emerytury za okres od 1.10.2011r. do 21.11.2012r., podnosząc, że orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego zostało ogłoszone w Dzienniku Ustaw w dniu 22.11.2012r. i dopiero od tej daty ma ono moc wiążącą, nie dotyczy zatem świadczeń od 1.10.2012r. do 21.11.2012r..

Na podstawie tak ustalonego stanu faktycznego Sąd Okręgowy wydał powyższy wyrok.

Sporną kwestią w sprawie było ustalenie, czy w/cytowany wyrok Trybunału Konstytucyjnego znajduje zastosowanie do sytuacji odwołującej się i w konsekwencji, czy przysługuje jej prawo do wypłaty zawieszzonej emerytury za sporny okres czasu.

W ocenie Sądu, w stanie faktycznym rozpoznawanej sprawy skutki prawne wynikające z wyroku Trybunału Konstytucyjnego z 13.11.2012r. nie znajdują zastosowania do odwołującej się. Z tego orzeczenia wynika jasno, że ma

ono zastosowanie wyłącznie w stosunku do tych emerytów, którzy uzyskali prawo do emerytury w okresie od dnia 8 stycznia 2009r. do dnia 31 grudnia 2010r..

Skoro odwołująca się nabyła prawo do emerytury od 15 grudnia 2008r., to w/cytowany wyrok Trybunału, nie ma zastosowania do jej sytuacji, bowiem w czasie nabywania przez nią prawa do emerytury, warunkiem realizacji tego prawa (wyплаты emerytury) było uprzednie rozwiązanie stosunku pracy. Znalazło to wyraz w decyzji pozwanego z dnia 28 listopada 2008r. Tym samym powyższe przepisy, które ponownie wprowadziły wymóg rozwiązania stosunku pracy, w istocie nie pogarszały sytuacji odwołującej.

W związku z powyższym Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 1 kpc orzekł jak w wyroku.

Apelację od tego wyroku złożyła odwołująca E. S. zarzucając:

1. naruszenie przepisów prawa materialnego przez błędną ich wykładnię i niewłaściwe zastosowanie, w szczególności:

a) art. 316 § 1 kpc poprzez wydanie wyroku w oparciu o stan prawny nieistniejący w chwili zamknięcia rozprawy;

b) art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 roku o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw w zw. z art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w zw. z art. 316 § 1 kpc w związku z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 roku K2/2012 poprzez przyjęcie, że podstawą orzekania w niniejszej sprawie są przepisy niegodne z Konstytucją uznane za niezgodne z Konstytucją przez Trybunał Konstytucyjny;

c) art. 2 Konstytucji RP poprzez pozbawienie osoby należnych jej środków finansowych;

d) art. 190 ustęp 1 Konstytucji RP poprzez pominięcie, że orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego mają moc powszechnie obowiązującą są ostateczne;

e) art. 328 § 2 K.p.c. poprzez nie wyjaśnienie podstawy prawnej wyroku i nie wskazanie przepisów prawa, które były podstawą wyroku;

f) art. 32 ust. 1 Konstytucji RP w zw. z art. 45 ust.1 Konstytucji RP poprzez naruszenie zasady równego traktowania stron;

2. Sprzeczność istotnych ustaleń sądu z treścią zebranego w sprawie materiału w szczególności poprzez pominięcie, że do powódki ma zastosowanie wyrok Trybunału Konstytucyjnego powoływany wyżej, która to sprzeczność nastąpiła zdaniem powódki z powodu niewłaściwej interpretacji i niewłaściwego zastosowania przepisów przez Sąd I Instancji.

Wskazując na powyższe zarzuty wniosła o:

1) o zmianę zaskarżonego wyroku oraz zaskarżonej decyzji pozwanego poprzez uwzględnienie odwołania powódki i uchylenie decyzji pozwanego w części, w jakiej decyzja ta zawiesza prawo do emerytury za okres od dnia 01 października 2011 roku do dnia 21 listopada 2012 roku;

2) nakazanie organowi rentownemu wypłaty zaległej emerytury, tj. od dnia 01 października 2011 roku do dnia 21 listopada 2012 roku wraz z ustawowymi odsetkami od każdej zaległej miesięcznej raty do dnia faktycznej zapłaty;

3) o zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki kosztów postępowania apelacyjnego według norm przepisanych.

Strona przeciwna nie złożyła odpowiedzi na apelację.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja jest bezzasadna i jako taka podlega oddaleniu.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, Sąd I instancji przeprowadził wyczerpujące postępowanie dowodowe, a zebrany materiał, poddał wszechstronnej ocenie z zachowaniem granic swobodnej oceny dowodów przewidzianej przez art. 233 § 1 k.p.c. Na tej podstawie Sąd Okręgowy poczynił prawidłowe ustalenia faktyczne, które tutejszy Sąd w pełni podziela i przyjmuje za własne.

Wskazać w tym miejscu należy podstawy prawne orzeczenia.

Ustawą z dnia 21 stycznia 2000 roku o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. Nr 9, poz. 118) ustawodawca dodał do art. 103 ustawy o emeryturach i rentach z FUS ust. 2a, wprowadzając obowiązek uprzedniego rozwiązania stosunku pracy w celu realizacji prawa do emerytury. Od 1 lipca 2000 roku, tj. od daty wejścia w życie art. 103 ust. 2a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, nierozwiązanie stosunku pracy powodowało, że prawo do świadczenia mogło zostać ustalone, ale nie mogło zostać zrealizowane – zostało zawieszona.

Wskazany art. 103 ust. 2a został uchylony mocą art. 37 pkt. 5 lit. b ustawy z dnia 21 listopada 2008 roku o emeryturach kapitałowych (Dz. U. Nr 228, poz. 1507). Od 8 stycznia 2009 roku treścią ryzyka emerytalnego ponownie było osiągnięcie odpowiedniego wieku. Ten stan prawny obowiązywał do 31 grudnia 2010 roku.

Od 1 stycznia 2011 roku obowiązuje art. 103a, dodany do ustawy o emeryturach i rentach z FUS na podstawie art. 6 pkt. 2 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 roku o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 257, poz. 1726 oraz z 2011 roku Nr 291, poz. 1707), znoszący możliwość pobierania emerytury bez rozwiązania umowy o pracę z dotychczasowym pracodawcą, na rzecz, którego była wykonywana praca bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, ustalonym w decyzji organu rentowego.

Art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z FUS objął wszystkich emerytów, czyli tych, którzy prawo do emerytury uzyskają od momentu jego wejścia w życie oraz tych, którzy przeszli na emeryturę wcześniej. Ci emeryci, którzy nabyli prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011 roku, na podstawie art. 28 ustawy zmieniającej z 16 grudnia 2010 roku mogli ją pobierać bez rozwiązania umowy o pracę jeszcze przez 9 miesięcy od daty wejścia w życie zmiany, czyli do 30 września 2011 roku. Jeżeli do tego momentu stosunek pracy nie ustał, wypłata emerytury została przez ZUS wstrzymana, poczynając od 1 października 2011 roku.

Podkreślić należy, że art. 103a, uniemożliwiając realizację prawa do emerytury do czasu rozwiązania stosunku pracy, konstruuje treść ryzyka emerytalnego jako prawo do odejścia z rynku pracy i uzyskania świadczenia emerytalnego.

Ryzyko emerytalne to zdarzenie prawne uzasadniające realizację prawa do emerytury.

Wyrokiem z dnia 13 listopada 2012r., sygn. K 2/12 (OTK-2012/10/121), Trybunał Konstytucyjny orzekł, że art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 roku o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 257, poz. 1726 oraz z 2011 r. Nr 291, poz. 1707) w związku z art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227), dodanym przez art. 6 pkt 2 ustawy z 16 grudnia 2010 roku, w zakresie, w jakim znajduje zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011 roku, bez konieczności rozwiązania stosunku pracy, jest niezgodny z zasadą ochrony zaufania obywatela do państwa i stanowionego przez nie prawa wynikającą z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Trybunał Konstytucyjny w uzasadnieniu wyroku z dnia 13 listopada 2012 roku stwierdził, że określenie treści ryzyka emerytalnego przez ustawodawcę jest dla adresatów takiej regulacji informacją, jakie warunki muszą spełnić, żeby zrealizować swoje prawo do świadczenia emerytalnego. W tym kontekście, jeśli ubezpieczony już raz te warunki skutecznie spełnił, tj. osiągnął wiek emerytalny i odpowiedni staż pracy w okresie od 8 stycznia 2009 roku do 31 grudnia 2010 roku, to niedopuszczalne jest – z punktu widzenia zasady ochrony zaufania do państwa i stanowionego przez nie prawa, nakazanie mu zastosowania się do nowej treści ryzyka, czyli nakazanie mu ponownego zrealizowania już raz skutecznie zrealizowanego prawa do emerytury.

Skutkiem omawianego wyroku Trybunału Konstytucyjnego jest utrata mocy art. 28 ustawy zmieniającej z dnia 16 grudnia 2010 roku z chwilą ogłoszenia sentencji wyroku w Dzienniku Ustaw w zakresie, w jakim przewiduje stosowanie art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z FUS do osób, które nabyły prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011 roku, bez konieczności rozwiązania stosunku pracy. Oznacza to, że obowiązek rozwiązania stosunku pracy z dotychczasowym pracodawcą - jako warunek realizacji nabytego prawa do emerytury – nie będzie miał zastosowania do osób, które nabyły prawo do emerytury w okresie od 8 stycznia 2009 roku do 31 grudnia 2010 roku.

Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy stwierdzić należy, że odwołująca E. S., która nabyła prawo do emerytury od dnia 15 grudnia 2008r. nie mieści się w wąskim kręgu osób, w stosunku do których Trybunał Konstytucyjny stwierdził niezgodność z Konstytucją art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw w związku z art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, dodanym przez art. 6 pkt. 2 ustawy z dnia 16 grudnia 2010r. skarżąca nabyła bowiem prawo do emerytury na mocy wcześniejszych przepisów, które przewidywały obowiązek uprzedniego rozwiązania stosunku pracy w celu realizacji prawa do emerytury.

W tej sytuacji słusznie Sąd Okręgowy uznał, że niekonstytucyjność przepisów stwierdzona wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 r., sygn. akt K 2/12 nie ma wpływu na prawidłowość decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 25.03.2013 r., znak: (...)czym orzekł w zaskarżonym wyroku.

Mając na uwadze powyższe ustalenia faktyczne i rozważania prawne, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację.

SSA Wiesława Stachowiak	SSA Marek Borkiewicz	SSA Ewa Cyran (spr.)
-------------------------	----------------------	----------------------